

Europa după Brexit

(Europe after Brexit)

Sorin Bocancea (coord.), *Europa după Brexit*, Editura Adenium, Iași, 2016, 384 p.

Cu câteva săptămâni înainte de votul britanicilor, vot ce avea să trimită în corzi, precum într-un meci de box, întreaga clasa politică din Regat, Donald Tusk afirma, în cadrul unei întâlniri a liderilor europeni de centru-dreapta organizată la Bruxelles, faptul că cetățenii de rând ai Uniunii Europene nu împărtășesc entuziasmul liderilor lor atunci când vine vorba de ideea unei utopii europene, fără state naționale, interese conflictuale sau ambiții. Profetic, nu-i așa?

Brexit-ul aduce cu sine sfârșitul utopiei europene, fiind un „point of no return” de la care trecem pe terenul ucroniei, a unor istorii alternative și a unor scenarii construite pe baza speculațiilor, afirmă istoricul ideilor Sorin Antoși, în prefața volumului *Europa după Brexit*, coordonat de profesorul ieșean Sorin Bocancea.

Lucrarea apărută la Editura Adenium, în cadrul colecției „Headline”, crează în paginile sale un cadru propice pentru dezbateri pe tema celui mai important eveniment al anului trecut: Brexitul. Subiectul propus este abordat într-o manieră multi-stadială, pronind de la cauzele fenomenului, analizând apoi consecințele crizei, formulând scenarii ale ieșirii din criză și, nu în ultimul rând, trecând în revistă consecințele acestei crize pentru România. Încheierea aduce cu sine o întrebare ce vizează principalii actori politici implicați și afectați de eveniment, fie ei învingători sau perdanți: Ce este de făcut?

Contribuțiile specialiștilor în științe socio-umane care au răspuns invitației la „dezbateri”, au fost grupate de către coordonatorul volumului în șase părți.

Prima parte cuprinde două evaluări, ante și post referendum, realizate de către politologul Valentin Naumescu și jurnalista Cristina Hermeziu.

Cea de-a doua parte analizează contextul politic britanic în care s-a organizat referendumul. Contribuțiile sunt semnate de către profesorul Radu Carp și politologul Cristian Preda. Radu Carp subliniază faptul că ieșirea unui stat din UE este o noutate procedurală și analizează rolul erorilor politice ale premierului Cameron, erori care au stat la baza Brexitului. Cristian Preda, pornind de la contextul politic britanic în urma căruia s-a ajuns la referendum, formulează o serie de „mari întrebări” referitoare la modul în care Europa democratică va parcurge acest test.

Fie că vorbim de tendințele față de Brexit, existente la nivelul UE și identificate de Iulian Chifu, specialist în gestionarea crizelor sau de limitările megaorganizației birocratice numită Uniune Europeană, formulate de politologul Dan Pavel, este evidentă legătura dintre rezultatul referendumului pentru Brexit, criza democratică prin care trece Uniunea și nevoia de reformare instituțională. Partea a treia a volumului analizează tocmai reșezarea democratică a Uniunii Europene. Capitolul este întregit de contribuțiile semnate de politologul italian Angelo Chielli, scriitorul Bogdan Ghiu, jurnalistul Petre M. Iancu și de specialistul în relații internaționale Marius Văcărelu. Chielli privește ciza europeană prin prisma a două fenomene corelate și anume eclipsa grupurilor politice

conducătoare europene și pierderea legitimității de către legislativ, în timp ce Bogdan Ghiu consideră deficitul de democrație drept principala problemă a UE. Petre Iancu scoate la lumină ideea de reconsiderare a distincției stânga/ dreapta și a națiunilor care contează în Europa iar Marius Văcărelu, în încheierea aceste părți, identifică marele câștigător al referendumului și anume cetățeanul, a cărui opinie a devenit dintr-o dată relevantă.

Partea a patra a lucrării include cinci contribuții ce au ca tema centrală criza ideologică a UE privită drept potențială cauză a Brexitului. Specialistul în relații internaționale Narciz Bălășoiu își apleacă atenția asupra unei probleme sensibile, evitate de către mulți analiști și anume rasismul în timp ce politologul Sabin Drăgulin propune înțelegerea Brexitului prin prisma unei treceri progresive de la modelul statului bunăstării sociale la modelul neoliberal, acest „shift” cauzând inevitabil crize în interiorul societăților europene. Antropologul francez Claude Karnoouh este cel care analizează refuzul politicienilor europeni de a recunoaște realitatea europeană iar publicistul Doru Pop își îndreaptă atenția spre țările din Europa de Est, inclusiv România, avertizând asupra pericolului reprezentat de vocile antioccidentale din regiune. Capitolul se încheie cu articolul semnat de coordonatorul volumului, profesorul Sorin Bocancea, care consideră că UE va supraviețui doar dacă va avea comportamentul unei entități poli-

tice și nu cel al unei asociații de liber schimb gestionate de funcționari preocupați doar de propria leafă.

Cea de-a cincea parte a lucrării prezintă pericolele și oportunitățile pe care le aduce cu sine Brexitul. Contribuțiile prezente în acest capitol și semnate de: analistul economic Cristian Socol, analistul politic Radu Magdin, politologii Oleg Serebrian, Sergiu Gherghina și Iulia Toma, scriitorul Arthur Suciu, precum și jurnaliștii Ovidiu Nahoi și Grigore Cartianu abordează consecințele fenomenului asemeni unei analize SWOT.

În articolele din finalul volumului, istoricul Octavian Țicu și jurnalista Iulia Badea-Guérítée furnizează

cititorului argumente ce au menirea de a atenua din amploarea euro-scepticismului de după referendum.

Evenimentul politic al anului 2016 în Uniunea Europeană, Brexitul va lăsa cu siguranță cicatrici în relația dintre Marea Britanie și UE. După cum bine afirmă coordonatorul volumului, alegerea lui Trump în SUA și Brexitul vor fi determinante pentru evoluția politicii mondiale. Însă, pentru europeni, un lucru rămâne esențial, aceștia trebuie să își concentreze eforturile în direcția consolidării construcției politice europene.

Adrian TOMPEA